

HENKILÖNOSTIMET

KÄYTTÖÖNOTTOTARKASTUS

JOHDANTO

Tämä ohje on tarkoitettu käytettäväksi asennusta vaativien uusien henkilönostimien käyttöönottotarkastuksessa, joka niille tehdään ennen niiden ensimmäistä käyttöönottoa Suomessa.

Huom. Turvallisuuden kannalta merkittävän muutoksen tai uuteen paikkaan asentamisen jälkeisen käyttöönottotarkastuksen tekemiseen soveltuu ohje; ”Henkilönostimet, määräaikaistarkastus”.

[Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden](#) tarkastajat voivat käyttää tätä ohjetta arvioidessaan työpaikkatarkastuksissa sitä, onko työpaikalla käytössä olevan henkilönostimen käyttöönottotarkastus tehty säädösten mukaisesti ja onko nostin turvallinen siinä käyttöympäristössä ja käyttötarkoituksessa, jossa sitä työpaikalla käytetään.

Valtioneuvoston asetus työvälaineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (403/2008), myöhemmin ”*käyttöasetus*” edellyttää, että päteväksi todettu riippumaton asiantuntija tai pätevä asiantuntijayhteisö tekee henkilönostimille niiden oikean asennuksen ja turvallisen toimintakunnon varmistamiseksi käyttöönottotarkastuksen. Henkilönostimet jaetaan käyttöönottotarkastuksen suhteen kahteen ryhmään seuraavalla tavalla:

- 1) Asennusta vaativalle henkilönostimelle on ennen ensimmäistä käyttöönottoa ja ennen turvallisuuden kannalta merkittävän korjaus- ja muutostyön jälkeistä käyttöönottoa tehtävä käyttöönottotarkastus.

Näitä ovat mm. kaikki kiinteästi asennettavat henkilönostimet sekä mastolavat.

- 2) Muulle henkilönostimelle (joka ei vaadi käyttöönotossa asennusteknisiä toimenpiteitä) on ennen turvallisuuden kannalta merkittävän korjaus- ja muutostyön jälkeistä käyttöönottoa tehtävä käyttöönottotarkastus.

Huom. Ensimmäisellä käyttöönotolla tarkoitetaan ensimmäistä käyttöönottoa Suomessa.

Käyttöönottotarkastuksen teettää työnantaja kyseiseen tehtävään pätevyytensä osoittaneella asiantuntijayhteisöllä tai pätevyytensä osoittaneella riippumattomalla asiantuntijalla. Tarkastuksen suorittanut taho antaa tarkastuspöytäkirjan ja siinä annetut ohjeet työnantajalle.

Työturvallisuuslaki, 738/2002 43 §, edellyttää, että "vaarallisen koneen, työvälineen tai muun laitteen tarkastuksen saa suorittaa vain asiantuntijayhteisö tai riippumaton asiantuntija." Käyttöasetus määrittelee riippumattomuuden tarkemmin (katso ao. kohta sivu 7).

Työturvallisuuslain 59 §:n mukaan toimeksiannosta tarkastuksia tekevällä on velvollisuus huolehtia siitä, että "tarkastus tehdään asianmukaisesti ja että havaituista työvälineen turvallisuuteen vaikuttavista vioista ja puutteellisuuksista sekä tarvittaessa niiden korjaamisesta tai poistamisesta annetaan tarpeelliset ohjeet." Tarkastus tehdään asiantuntevasti ja objektiivisiin havaintoihin perustuen. Tämä työturvallisuuslain säännös velvoittaa sitä, joka toimeksiannosta suorittaa tarkastuksia.

Tämä ohje perustuu asiantuntija-näkemykseen siitä, mihin käyttöönottotarkastuksessa on syytä kiinnittää huomiota. Ohje on tarkoitettu henkilönostimien tarkastuksia tekeville asiantuntijayhteisöille ja asiantuntijoille huomioidettavaksi heidän laatiessaan tarkastusta koskevia yksityiskohtaisia ohjeitaan. Henkilönostimien asiantuntijatarkastajilla (pätevyytensä osoittaneilla asiantuntijoilla) on oltava käytössään kirjallinen kuvaus tarkastusmenetelmistään (Valtioneuvoston asetus 403/2008, 37 §), jonka tukena tätä ohjetta voidaan myös pitää. Henkilönostimien määräaikaistarkastusohjeeseen on sisällytetty luettelo niistä asioista, joita kuvauksessa tarkastusmenetelmä tulee olla.

Uuden asennusta tarvitsevan henkilönostimen ja Euroopan talousalueen ulkopuolelta käytettynä maahantuodun asennusta tarvitsevan nostimen käyttöönottotarkastusta varten on laadittu tarkastuspöytäkirjamalli, joka on tämän ohjeen liitteenä. Nostimien on oltava [koneasetuksen \(400/2008\)](#) mukaisia, ja tältä osin käyttöönottotarkastuksessa tarkistetaan [koneasetuksen](#) edellyttämien asiakirjojen asianmukaisuus (CE –merkintä, vaatimustenmukaisuusvakuutus ja käyttöohjeet). Muilta osin tarkastetaan, että nostin on turvallinen käyttöönotettavaksi siinä ympäristössä ja käyttötarkoituksessa, johon se on hankittu.

Euroopan talousalueen ulkopuolelta maahantuotuun nostimeen sovelletaan konepäätöksen mukaisia menettelyjä riippumatta siitä, onko nostin uusi tai käytetty.

Euroopan talousalueelta käytettynä Suomeen tuodun nostimen käyttöönottotarkastusta varten soveltuu pöytäkirjamalli, joka on tehty määräaikaistarkastuksissa käytettäväksi. Näitä pöytäkirjamalleja voi vapaasti kopioida ja käyttää niitä sellaisenaan tai muunneltuna. Pöytäkirjamalleilla kuvataan tarkastuksen vähimmäissisältöä ja yhdenmukaistetaan tarkastuskäytäntöjä.

1 SÄÄDÖKSET Henkilönostimien käyttöönottotarkastus perustuu seuraaviin säädöksiin:

1.1 Työturvallisuuslaki 738/2002

Työturvallisuuslaki (738/2002) tuli voimaan 1.1.2003.

Tarkastusta koskevat perussäännökset (43 §)

Kone, työväline tai muu laite, jonka asennus tai asennus- tai käyttöolosuhteet vaikuttavat turvallisuuteen, on tarkastettava oikean asennuksen ja turvallisen toimintakunnon varmistamiseksi ennen ensimmäistä käyttöönottoa samoin kuin uuteen paikkaan asentamisen tai turvallisuuden kannalta merkittävien muutostöiden jälkeen (*käyttöönottotarkastus*). Tarkastus on lisäksi suoritettava käyttöönoton jälkeen säännöllisin väliajoin ja tarvittaessa myös poikkeuksellisen tilanteen jälkeen koneen, työvälineen tai muun laitteen toimintakunnon varmistamiseksi (*määräaikaistarkastus*).

Tarkastuksen suorittajan tulee olla tehtävään pätevä työnantajan palveluksessa oleva tai muu henkilö. Pätevyyden määrittelyssä otetaan huomioon perehtyneisyys kyseisen työvälineen rakenteeseen, käyttöön ja tarkastamiseen. Vaarallisen koneen, työvälineen tai muun laitteen tarkastuksen saa suorittaa vain asiantuntijayhteisö tai riippumaton asiantuntija. Tarkastuksessa tulee erityisesti arvioida työvälineen turvallisuus sen käytön kannalta ja noudattaa tarkastamisesta annettuja säännöksiä. Tarkastuksessa tulee myös asianmukaisella tavalla ottaa huomioon valmistajan ohjeet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset koneista, työvälineistä tai muista laitteista, joille on tehtävä käyttöönotto- ja määräaikaistarkastus sekä tarkastuksia edellyttävistä käyttöolosuhteista, tarkastuksen suorittajan pätevyydestä, tarkastusten sisällöstä, ajankohdasta ja pöytäkirjaamisesta sekä muista tarkastukseen liittyvistä menettelytavoista.

Huom. Näistä asioista on säädetty käyttöasetuksessa (403/2008).

Tarkastajan velvollisuuksia koskevat säännökset (59 §)

Sen, joka toimeksiannosta suorittaa 43 §:ssä tarkoitetun käyttöönotto- tai määräaikaistarkastuksen, on huolehdittava siitä, että tarkastus suoritetaan asianmukaisesti ja että havaituista työvälineen turvallisuuteen vaikuttavista vioista ja puutteellisuuksista sekä tarvittaessa niiden korjaamisesta tai poistamisesta annetaan tarpeelliset ohjeet.

Huom. [Käyttöasetuksen \(403/2008\) 38 §:n mukaan tarkastajan on pidettävä pöytäkirjaa, josta ilmenee tarkastuksen kulku.](#)

1.2 Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 403/2008

Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 403/2008 (*käyttöasetus*) tuli voimaan 1.1.2009.

Tarkemmat käyttöönottotarkastusta koskevat ja siihen liittyvät säännökset on annettu seuraavissa käyttöasetuksen pykälissä.

1.2.1 Yleiset asiat

Käyttöohjeet (3 §)

Työnantajan on huolehdittava, että työvälineen asennuksessa, käytössä, kunnossapidossa, tarkastuksessa ja muussa siihen liittyvässä toiminnassa otetaan huomioon valmistajan antamat ohjeet.

Jos valmistajan ohjeet eivät ole riittävät tai niitä ei ole saatavilla, niitä tulee täydentää tai laatia tarvittaessa uudet ohjeet. Tarvittaessa ohjeiden laadinnassa on käytettävä ulkopuolista asiantuntijaa. Ohjeet on pidettävä ajan tasalla.

Huom. Käyttöohjeiden tulee olla suomenkielisiä, tarvittaessa ruotsinkielisiä. Ohjeiden tulee koskea yksiselitteisesti tarkastettavaa nostinta. Myös nostimeen tehtyjen muutosten on oltava merkitty ohjekirjaan (esim. lisäsivuna).

Lisätietoja on saatavissa mm. [koneasetuksesta \(400/2008\)](#). [Konepääätös \(1314/1994\) on korvattu koneasetuksella \(400/2008\) 29.12.2009.](#)

Toimintakunnon varmistaminen (5 §)

Työväline on pidettävä säännöllisellä huollolla ja kunnossapidolla turvallisena sen käyttöään ajan. Vikaantumisesta, vaurioitumisesta tai kulumisesta aiheutuva vaara tai haitta tulee poistaa. Ohjausjärjestelmän ja turvalaitteiden tulee toimia virheettömästi. Jos työvälineellä on huoltokirja, se on pidettävä ajan tasalla.

Työvälineen oikea asennus ja turvallinen toimintakunto tulee erityisesti selvittää ennen käyttöönottoa ja turvallisuuteen vaikuttavan muutoksen jälkeen.

Huom. Tämä tulee tehdä myös niille henkilönostimille, jotka voidaan ottaa käyttöön ilman asennustoimenpiteitä. Suorittajana saa olla henkilönostimen rakenteeseen ja käyttöön perehtynyt pätevä henkilö. Tarvittaessa on käytettävä ulkopuolista asiantuntijaa.

Työnantajan on jatkuvasti seurattava työvälineen toimintakuntoa tarkastuksilla, testauksilla, mittauksilla ja muilla sopivilla keinoilla. Työvälineen toimintakunnon varmistamiseksi tehtävän tarkastuksen ja testauksen saa tehdä työvälineen rakenteeseen ja käyttöön perehtynyt pätevä henkilö. Tarvittaessa on käytettävä ulkopuolista asiantuntijaa.

Huom. Tämän yleisen toimintakunnon seurannan, johon voi kuulua mm. 1 - 3 kuukauden välein tehtävät tarkastukset, lisäksi, henkilönostimelle on tehtävä 5 luvussa esitetyt tarkastukset (katso seuraava momentti).

Hyväksytyn asiantuntijan ja asiantuntijayhteisön suorittamista käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksista sekä kunnonvalvontajärjestelmästä säädetään käyttöasetuksen 5 luvussa.

Pätevyysvaatimukset käyttöön liittyen (14 §)

Henkilönostimen kuljettajalla on oltava sen käyttöön työnantajan antama kirjallinen lupa. Työnantajan on ennen luvan antamista varmistettava, että kuljettajalla on riittävät kyvyt ja taidot työvälineen turvalliseen käyttämiseen.

Huom. Tarkastajan kannattaa varautua siihen, että pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja yhteisellä työpaikalla voi kysyä myös henkilönostimen tarkastajalta kirjallista käyttö lupaa, jonka tarkastajan oma työnantaja on antanut.

Nostotyön (testipainot, yms.) suunnittelu (20 §)

Nostotyön suunnittelussa ... on:

- Huolehdittava siitä, että nostot suunnitellaan huolellisesti, jotta nostot voidaan toteuttaa työntekijän turvallisuutta vaarantamatta; erityisesti on huolehdittava siitä, ettei taakan alla tai vaara-alueella liikuta tarpeettomasti noston aikana;
- varmistettava, että noston suorittamiseen on riittävästi tilaa;
- valittava tarvittaessa taakan nostamiseen tarkoitukseen sopivat nostoapuvälineet;
- ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin taakkojen tai nostolaitteiden osien välisten törmäysten välttämiseksi, jos kaksi nostolaitetta tai useampia nostolaitteita asennetaan tai pystytetään työpaikalle siten, että niiden toiminta-alueet ovat päällekkäin.

Mitä §:ssä säädetään nostoista, koskee myös henkilöiden nostamista sekä siirtoja ja kuljetuksia nostolaitteella.

Huom. Tarkastajalla oleva kuvaus tarkastusmenetelmistä sekä tarkastusohjeet ovat tarkastajan kirjallinen suunnitelma nostoja varten.

1.2.2 Käyttöönotto- ja määräaikaistarkastukset sekä kunnonvalvontajärjestelmä, 5 luku

Yleiset säännökset käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksista (32 §)

Työnantajan on huolehdittava, että sen lisäksi, mitä 5 §:ssä säädetään, hyväksytty asiantuntija tai asiantuntijayhteisö tekee liitteessä mainituille työvälineille niiden oikean asennuksen ja turvallisen toimintakunnon varmistamiseksi käyttöönottotarkastuksen tai määräaikaistarkastuksen.

Liitteessä mainittua työvälinettä ei saa työssä käyttää, jos tarkastusta ei ole asianmukaisesti suoritettu.

Käyttöönottotarkastus (33 §)

(1 mom.) Käyttöönottotarkastus on tehtävä ennen työvälineen ensimmäistä tai turvallisuuden kannalta merkittävän muutoksen tai uuteen paikkaan asentamisen jälkeistä käyttöönottoa tai jos laite otetaan uudelleen käyttöön sen oltua pitkään käyttämättömänä.

Huom. Käyttöasetuksen liite erottaa henkilönostimille kaksi ryhmää:

- Asennusta vaativa henkilönostin. Näitä ovat mm. kaikki kiinteästi asennettavat henkilönostimet ja mastolava. Näille henkilönostimille tehdään käyttöönottotarkastus kaikissa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.
- Henkilönostin, joka voidaan ottaa käyttöön ilman asennustoimenpiteitä. Nostin tulee käyttövalmiina valmistajalta. Näille henkilönostimille tehdään käyttöönottotarkastus 1 momentissa tarkoitettujen merkittävien muutostöiden jälkeen.

(2 mom.) Käyttöönottotarkastuksessa varmistetaan, että työväline on asennettu (käyttöasetuksen) 3 §:ssä säädettyjen ohjeiden mukaisesti oikein, ottaen huomioon työvälineen käyttötarkoitus, sen kulkuteiden ja työtasojen asianmukaisuus sekä hallinta- ja turvalaitteiden oikea toiminta.

Huom. Asennuksen tulee olla valmistajan tarkoittamalla tavalla tehty. Tarkastetaan myös, että nostinta voidaan käyttää valmistajan tarkoittamalla tavalla ja –käyttöolosuhteissa.

(3 mom.) Nostolaitteelle on lisäksi tarvittaessa tehtävä rakenteiden lujuuden ja vakavuuden varmistamiseksi koekuormitus.

Huom. Uuden nostimen käyttöönottotarkastuksessa, mikäli se edellytetään tehtäväksi, tehdään aina koekuormitus ylikuormalla. Testipainoina käytetään [koneasetuksen \(400/2008\)](#) tai nostolaittekohtaisten standardien edellyttämiä painoja.

Turvallisuuden kannalta merkittävän muutoksen jälkeen tehtävässä käyttöönottotarkastuksessa voidaan käyttää henkilönostimia koskevan SFS-EN 280 standardin määrittämää koekuormituspainoa, joka on yleensä 1,1 x suurin sallittu kuorma (ssk).

Käyttöönotto- ja määräaikaistarkastusten suorittajat (37 §)

(1 mom.) Liitteessä mainitun työvälineen käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksen suorittajan tulee olla vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetun lain (920/2005) 4 §:ssä tarkoitettun ar-

viointielimen päteväksi toteama asiantuntijayhteisö tai arviointielimen päteväksi toteaman sertifiointielimen hyväksymä riippumaton asiantuntija. Asiantuntijayhteisön tai asiantuntijan on tarvittaessa esitettävä todistus pätevydestään ja kirjallinen kuvaus tarkastusmenetelmistään.

Huom. Inspecta Sertifiointi Oy käsittelee ja myöntää asiantuntijoiden pätevyystodistuksia.

Asiantuntijan riippumattomuus käy ilmi pykälän 2 momentista.

(2 mom.) Käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksen suorittajan on oltava työväliseen rakenteeseen, käyttöön, tarkastusvaatimukseen ja valmistajan antamiin ohjeisiin perehtynyt henkilö, joka pystyy havaitsemaan työväliseen mahdolliset viat ja puutteet. Tarkastuksen suorittajan tulee itsenäisesti turvallisuusteknisten seikkojen perusteella pystyä arvioimaan työvälinessä havaittujen vikojen ja puutteiden vaikutukset työturvallisuuteen. Tarkastuksen suorittajan on tarvittaessa käytettävä asiantuntija-apua erityisesti ainetta rikkomattomien tarkastusmenetelmien käytössä sekä sähköstä aiheutuvien vaarojen arvioinnissa.

Huom. Tarkastuksen suorittajan arvion tulee perustua itsenäiseen osaamiseen. Tarkastajan omat tavoitteet ja sidonnaisuudet eivät saisi vaikuttaa hänen arvionsa oikeellisuuteen. Näin ollen oman nostolaitteen tarkastaminen ei ole suotavaa. Tarkastaja voi kuitenkin olla palvelussuhteessa nostolaitteen omistajaan tai haltijaan. Saman henkilön ei kuitenkaan tulisi tarkastaa itse asentamaansa nostinta. Tavoitteena on, ettei omaa työtä tarkastettaisi.

Mikäli tarkastajalla itsellään ei ole pätevyyttä ainetta rikkomattomien tarkastusmenetelmien käytössä tai sähköpuolen pätevyyttä, tulee näissä toimenpiteissä käyttää asiantuntijaa.

Työsuojeluvaltuutetulle ja nostolaitteen pääasialliselle käyttäjälle tai, jolle häntä ole, muulle käyttäjälle on varattava tilaisuus osallistua tarkastukseen, jos se on mahdollista.

Tarkastuspöytäkirja ja tarkastusmerkintä (38 §)

Tarkastuksista on pidettävä pöytäkirjaa, josta ilmenee tarkastuksen kulku. Sen tulee sisältää havainnot työväliseen turvallisuuteen vaikuttavista vioista ja puutteellisuuksista sekä niiden korjaamiseksi ja poistamiseksi annetut tarpeelliset ohjeet. Lisäksi sen tulee sisältää tarkastajan arvio siitä, koska seuraava määräaikaistarkastus tai perusteellinen määräaikaistarkastus on tehtävä ja mitä siinä pitää erityisesti selvittää.

Huom. Käyttöönottotarkastuksessa on otettava kantaa siihen, milloin perusteellinen määräaikaistarkastus, joka on aikaisemmin ollut ns. 10 v.-tarkastuksen / purettuna tarkastuksen nimellä, tulee tehdä.

Pykälässä oleva ”tai” –sana ei anna vaihtoehtoa sille, ilmoitetaanko seuraava aika määräaikaistarkastukselle vai perusteelliselle määräaikaistarkastukselle. Molemmille tulee seuraava teko aika ilmoittaa.

Pöytäkirjat on säilytettävä työvälineen käyttöiän ajan. Viimeinen pöytäkirja on oltava työpaikalla saatavana.

Huom. Vuoden 2008 loppuun asti pöytäkirjat oli säilytettävä 5 vuoden ajan.

Tarkastuksesta tai kunnonvalvontajärjestelmästä on tehtävä merkintä työvälineeseen.

Huom. Tämä on v. 2009 alkaen uusi vaatimus. Mikäli henkilönostimeen ei kiinnitetä kilpeä, jossa on paikka useamman tarkastuksen merkinnälle, tulee tarkastajan merkitä tekemänsä tarkastus nostimeen esim. henkilökohtaisella tarkastustarralla.

1.3 Valtioneuvoston **asetus** koneiden turvallisuudesta (”koneasetus” VNa 400/2008)

Työssä käytettävän teknisen laitteen markkinoille tai käyttöön luovuttamisesta säädetään eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1016/2004). Valtioneuvoston **asetus 400/2008** koneiden turvallisuudesta (myöhemmin *koneasetus*) on em. säädöksen alainen.

Huom. Valtioneuvoston **asetus (400/2008) koneiden turvallisuudesta on korvannut konepäätöksen (1314(1994) 29.12.2009.**

Henkilönostimia hankittaessa työnantajan tulee huolehtia siitä, että työpaikalle hankitaan vain sellaisia henkilönostimia, jotka täyttävät niitä koskevat vaatimukset, ovat turvallisia ja soveltuvat käyttötarkoitukseensa.

Työnantajan hankkiessa uusia henkilönostimia työpaikalle on varmistettava sen lisäksi, että nostin sopii siihen tarkoitukseen, jossa sitä aiotaan käyttää, että koneessa on suomen- ja tarvittaessa ruotsinkieliset käyttöohjeet, vaatimustenmukaisuusvakuutus ja CE-merkintä.

Huom. Työnantajan on lisäksi erityisesti selvitettävä henkilönostimen oikea asennus ja turvallinen toimintakunto ennen käyttöönottoa, käyttöasetuksen 5 §:n mukaan.

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa valmistaja ilmoittaa, minkä direktiivien vaatimukset henkilönostin täyttää ja mitä standardeja suunnittelussa on käytetty. CE –merkinnällä valmistaja ilmoittaa, että hän on noudattanut koneen suunnittelussa ja valmistamisessa sitä koskevia direktiivejä tai vastaavia kansallisia vaatimuksia.

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on oltava viittaus konedirektiiviin (2006/42/EY) tai sitä vastaavaan kansalliseen määräykseen. **Konedirektiiviä vastaa Suomessa valtioneuvoston **asetus** koneiden turvallisuudesta (400/2008), ”koneasetus”. Aikaisempi konedirektiivi (98/37/EY + muutos**

[98/79/EY](#)) on koskenut henkilönostimia 1.1.1997 alkaen. [Asetuksessa](#) on säädetty ne toimenpiteet, jotka henkilönostimen valmistajan tai muun markkinoille saattajan on toteutettava ennen koneen markkinoille saattamista. [Asetuksen](#) liitteessä 1 on esitetty kaikkia koneita koskevat olennaiset turvallisuusvaatimukset. Sen kohdassa 6 on annettu lisävaatimukset henkilöiden nostamisesta aiheutuvien erityisten vaarojen välttämiseksi.

[Koneasetusta](#) sovelletaan jokaiseen uuteen koneeseen sekä myös sellaiseen käytettyyn koneeseen, joka tuodaan Euroopan talousalueen (ETA-alueen) ulkopuolelta.

Henkilönostinta koskevat myös seuraavat direktiivit, kun siinä on sähkölaitteita.

- EMC-direktiivi 2004/108/EY (voimassa 20.7.2007 alkaen).
Koskee konetta, jonka osana on sähkölaite.
- Pienjännitedirektiivi (LVD) 2006/95/EY. Koskee konetta, jossa jännite on 50 - 1000 VAC tai 75 - 1500 VDC.
Aikaisempi pienjännitedirektiivi, johon vielä on saatettu viitata, on 73/23/EEC + muutos 93/68/EEC
[Pienjännitedirektiivin ilmoittaminen henkilönostimen vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on vapaaehtoista.](#)

2 SOVELTAMISALA Valtioneuvoston asetuksen 403/2008 työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (käyttöasetus), mukaan "*henkilönostimella*" tarkoitetaan konekäyttöistä, kiinteästi asennettua taikka ajoneuvon tai siirrettävän alustan päälle rakennettua laitetta, joka on tarkoitettu henkilöiden nostamiseen laitteen työtasolta tehtävää työtä varten.

Näitä ohjeita ei sovelleta henkilöiden nostoon nosturilla ja haarukkatrukilla. Tavaroiden nostoon suunnitellulla nosturilla ja haarukkatrukilla henkilöitä nostettaessa on noudatettava [käyttöasetuksen 3a –luku](#).

3 TARKASTUKSEN TAVOITE JA TARKOITUS

Käyttöönottotarkastuksessa varmistetaan, että henkilönostin on asennettu ohjeiden mukaisesti oikein ottaen huomioon valmistajan tarkoittama työvälineen käyttötarkoitus, sen kulkuteiden ja työtasojen asianmukaisuus sekä hallinta- ja turvalaitteiden oikea toiminta. Tarkastuksessa arvioidaan nostimen soveltuvuutta siihen käyttötarkoitukseen ja -ympäristöön, jossa sitä on tarkoitus käyttää. Koekuormituksen tarkoitus on varmistua rakenteiden lujuudesta ja vakavuudesta.

Huom. Suomessa talviaikana ulkona käytettäviltä nostimilta vaaditaan tiettyjä ominaisuuksia, joita muualla Euroopassa ei edellytetä ja joita vaatimuksia konedirektiivin mukaisesti laillisesti markkinoille saatettu nostin ei kuitenkaan välttämättä täytä. Näitä ominaisuuksia voivat olla mm. pakkaneen, jäätyminen ja lumen kerääntyminen rakenteisiin.

4 TARKASTUKSEN VÄHIMMÄISSISÄLTÖ

4.1 Uuden tai ETA-alueen ulkopuolelta tuodun käytetyn nostimen tarkastus ennen sen ensimmäistä käyttöönottoa Suomessa

Käyttöönottotarkastusvelvoite koskee niitä henkilönostimia, joiden käyttöönotto vaatii asennustoimenpiteitä. Muille henkilönostimille voidaan esim. omistajan / haltijan pyynnöstä tehdä [käyttöasetuksen 5 §:n edellyttämä käyttöönottoselvitys](#).

Soveltuvuus

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta voivat ilmetä ne standardit, joita valmistaja on käyttänyt.

Tarkastetaan, että nostin on asennettu valmistajan tarkoittamalla tavalla ja valmistajan tarkoittamiin olosuhteisiin (kuten käyttölämpötila).

Valmistajaohjeet, kilvet ja merkinnät

Tarkastetaan, että nostinta koskevat ohjeet ovat suomen ja tarvittaessa ruotsin kielellä.

Huom. Nostimen mukana on oltava sekä alkuperäiset ohjeet että niiden käännös suomeksi/ruotsiksi. Alkuperäisissä ohjeissa on teksti ao. kielellä ”alkuperäiset ohjeet”. Käännöksessä on teksti ”alkuperäisten ohjeiden käännös”.

Kilvistä ja merkinnöistä on kerrottu enemmän määräaikaistarkastusohjeessa.

Kuormituskokeet

Nostimelle tehdään [koneasetuksen](#) edellyttämät valmistajan antamien ohjeiden mukaiset koekuormitukset ja testit. Koekuormituksessa voidaan noudattaa henkilönostimia koskevaa yhdenmukaistettua standardia (SFS EN 280) ottaen kuitenkin lisäksi huomioon valmistajan antamat ohjeet. Mastolavoilla noudatetaan SFS-EN 1495 standardin ”Maston varassa kiipeävät työtasot” kohdan 6 mukaista menettelyä.

Tarkastuspöytäkirja ja tarkastusmerkintä

Tarkastuspöytäkirjasta ja tarkastusmerkinnästä säädetään käyttöasetuksen 38 §:ssä. Asiasta on kerrottu ohjeen sivulla 7-8.

Pöytäkirjaan kirjataan kaikki tarkastuksessa tehdyt turvallisuuden kannalta merkittävät havainnot.

Määräaika voidaan antaa sellaisille puutteille, jotka eivät ole välittömästi tai lyhyellä ajalla vaarallisia. Työnantajan vastuulla on korjaavien toimenpiteiden suorittaminen niin, ettei turvallisuus nostimen käytössä vaarannu.

Tarkastuksessa voidaan käyttää tämän ohjeen liitteenä olevaa pöytäkirjaa. Tarkastuksen tarkoituksena ei ole tutkia nostimen vaatimustenmukaisuutta (mistä ovat osoituksena CE-merkintä ja vaatimustenmukaisuusvakuutus)

vaan sitä, että nostin on rakenteeltaan, varusteiltaan, ohjeiltaan ja merkinnöiltään valmistajan tarkoittamassa kunnossa, ja että se soveltuu käyttöön-otettavaksi siinä käyttötarkoituksessa ja –ympäristössä, johon se on hankittu.

Jos tarkastuksessa havaitaan sellaista, jonka kuntoon saattaminen on valmistajan tai nostimen käyttöön luovuttajan vastuulla, asia selvitetään tarkastuksen yhteydessä tarkastuksen tilaajan kanssa.

Asennuksessa on saattanut tapahtua virhe tai nostin ei ehkä jostain muusta syystä vastaa rakenteeltaan sitä mallia, josta vaatimustenmukaisuusvakuutus on annettu. Tarvittaessa asiantuntija-apua saa [työsuojeluhallinnosta](#).

4.2 ETA-alueelta tuodun käytetyn nostimen tarkastaminen

Mikäli käytettynä tuotu nostin ei tarvitse käyttöön otettaessa asennusta, ei sille tehdä käyttöönottotarkastusta. Nostimelle on kuitenkin tehtävä käyttöasetuksen 5 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet.

Huom. Nostimelle, joka ei vaadi asennusta, tehdään määräaikaistarkastus vuoden välein siitä ajankohdasta, kun henkilönostin on otettu käyttöön.

Mikäli käytettynä tuotu nostin tarvitsee käyttöön otettaessa asennustoimenpiteitä, tulee sille tehdä käyttöönottotarkastus. Tarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että nostin vastaa rakenteeltaan, varustukseltaan, ohjeistukseltaan ja merkinnöiltään vastaavia Suomessa jo käytössä olevia muita vastaavia nostimia ja että se soveltuu käyttöön otettavaksi siinä käyttötarkoituksessa ja -ympäristössä, johon se on hankittu.

Käytetyn nostimen tarkastuksessa voidaan käyttää henkilönostimille tehtyjä määräaikaistarkastusohjeita.

Huom. Käytettynä maahantuodun nostimen tarkastuksessa on lisäksi aina selvitettävä, onko sille tehtävä ennen käyttöönottoa myös käyttöasetuksen 35 §:n edellyttämä perusteellinen määräaikaistarkastus tai milloin tämä tarkastus on tarkastajan arvion mukaan viimeistään tehtävä. Tätä koskeva merkintä on myös tehtävä tarkastuspöytäkirjaan.

LIITE

Pöytäkirjamalli uuden henkilönostimen käyttöönottotarkastusta varten (asennusta vaativat henkilönostimet).